

СИСТЕМА ЗЕЛЕНИХ ВИМОГ, КРИТЕРІЇВ ТА ІНДИКАТОРІВ ESG-СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ

ОРЄХОВА Тетяна¹, РЯБЧИН Олексій²

¹Донецький національний університет імені Василя Стуса

<https://orcid.org/0000-0003-3650-5935>

e-mail: t.oriekhova@donnu.edu.ua

²Донецький національний університет імені Василя Стуса

<https://orcid.org/0000-0002-4611-6274>

e-mail: alex.rbchn@gmail.com

У дослідженні узагальнено та систематизовано зелені вимоги, критерії та індикатори ESG-стратегій розвитку бізнесу. Встановлено, що хоча рівень екологічних та кліматичних політик українського бізнесу суттєво відстає від практик найбільш відповідальних міжнародних та/чи європейських компаній, він почав враховувати у своїй діяльності, плануванні, внутрішніх політиках питання зміни клімату. Аргументовано, що приймаючи інвестиційне рішення, інвестори оцінюють перелік заходів та проєктів, спрямованих на досягнення цих цілей та наявність фінансових ресурсів для цього в компанії. Вказано, що ключові зелені індикатори, які актуальні для бізнесу, об'єднані в рамках ESG-критеріїв, кожен з яких розкривається у відповідному ESG-звіті на регулярній основі.

Зроблено висновок, що для того, щоб ESG звітність була більш фаховою, регулярною і з урахуванням усіх законодавчих оновлень і змін як на національному, так і на міжнародному рівні, необхідно: сформувати архітектуру кліматичного урядування, ознайомитись з вимогами та критеріями для отримання фінансування, почати готувати ESG звітність, стати частиною міжнародних ESG-рейтингів, встановити корпоративну ціль із декарбонізації свого бізнесу, почати аналізувати вплив як бізнесу, так і конкретного проєкту на клімат та довкілля, інтегрувати ЦСР ООН у власні корпоративні політики, запровадити процедури належної обачності щодо прав людини та довкілля.

Ключові слова: ESG-стратегії, зелені індикатори ESG-звітність, сталий розвиток, декарбонізація

<https://doi.org/10.31891/mdes/2025-16-22>

Стаття надійшла до редакції / Received 19.04.2025

Прийнята до друку / Accepted 06.05.2025

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Системи показників, що стосуються пом'якшення зміни клімату на рівні та адаптації до неї країн, використовуються міжнародними організаціями для відслідковування прогресу у досягненні поставлених країнами цілей, вимірювання впливу економічної діяльності на зміну клімату тощо. Безумовно, головним джерелом вимог до сталого ведення бізнесу, зокрема запланованої траєкторії викидів парникових газів (ПГ) у Національно визначеному внеску (НВВ) та впливу на довкілля є національне законодавство України. Однак сьогодні кожна відповідальна компанія має не просто дотримуватись лише національного законодавства, а, швидше, виконувати той мінімум заходів і дій, яких від неї очікують суспільство та інші стейкхолдери. Передумовами для бізнесу робити більше, ніж того потребує українське законодавство, є врахування ризиків та можливостей процесу євроінтеграції та майбутнього посилення кліматичного й екологічного регулювання в Україні, участь у процесах післявоєнного відновлення України з посиленими вимогами щодо сталості та екологічності реципієнтів та їхніх проєктів, відповідність вимогам потенційних інвесторів та кредиторів з інших країн, які очікують від клієнтів наявності певних політик і показників щодо впливу на довкілля/клімат, усвідомлення необхідності скорочення викидів та орієнтація на споживача зі сталими цінностями, який буде готовий платити зелений преміум (у т.ч. експорт в країни ЄС), репутаційні ризики – бажання уникнути втрати існуючих клієнтів у випадках суттєвого негативного впливу на довкілля/клімат, навіть якщо формально компанія не порушує законодавство, Директива ЄС, яка передбачає обов'язкові вимоги щодо прав людини та належної обачності щодо довкілля (HREDD) до компаній ЄС і великих транснаціональних компаній, які розташовані в інших країнах, але провадять діяльність в ЄС та мають визначений рівень обороту тощо.

Незважаючи на наявність окремих наукових праць у цьому напрямі, питання систематизація зелених вимог, критеріїв та індикаторів ESG-стратегій розвитку бізнесу залишаються недостатньо вивченими. Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах євроінтеграційних процесів в нашій країні та імплементації норм європейського права у національному законодавстві України.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженням проблем впливу зміни клімату та кліматичної політики на глобальний сталий розвиток присвячені наукові праці таких зарубіжних дослідників, як: П. Андре, Н. Арора, Дж. Бергез, Т. Бонева, С. Брекінг, Б. Леффель, А. Фальк, Ф. Чопра та інші.

Над дослідженням проблем і практики забезпечення сталого розвитку працювали такі зарубіжні дослідники, як: А.А. Лейзеровіч, Р.В. Кейтс, Т.М. Перріс, Дж.М. Хулс.

Також слід відзначити доробок у дослідження проблем кліматичної політики та переходу на «зелену» модель економічного розвитку таких українських вчених, як І.П. Гайдуцький, І.Я. Зварич, В.С. Чала та інші.

Дослідженню проблем зміни клімату присвячені звіти та програмні документи ЄС, ООН, міжурядових та неурядових (громадських) організацій.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою даної статті є узагальнення та систематизація зелених вимог, критерії та індикаторів ESG-стратегій розвитку бізнесу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

До початку повномасштабної війни серед великих компаній в Україні спостерігалась позитивна тенденція щодо сталих практик.

Перед початком повномасштабної війни мав місце позитивний тренд до стійких практик серед великих компаній в Україні, частково через необхідність підготовки Звіту про управління та вимоги Національного банку України в рамках плану сталого фінансування щодо створення сталого фінансового сектору, який орієнтується на ESG [1]. Згідно з рейтингом ESG Transparency Ranking-2020, проведеним «CSR Україна» та Професійною асоціацією корпоративного управління, показники компаній-найбільших корпоративних платників податків у сфері прав людини у 2020 році зросли порівняно з 2019 роком [2]. Серед бізнес-спільноти ці питання обговорювалися в контексті корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) та сталого розвитку з акцентом на Порядку денному ООН на період до 2030 року та Цілях сталого розвитку (ЦСР). Цьому сприяли зміни в глобальній політиці щодо КСВ, у т.ч. Директиви ЄС щодо корпоративної звітності стосовно сталого розвитку [3]; залучення все більшої кількості компаній на глобальному та національному рівнях до діяльності з КСВ [4]. Згідно з дослідженням ПРООН, проведеним у 2021 році, рівень обізнаності щодо ЦСР (26%) приблизно вдвічі вищий серед членів бізнес-організацій ніж у компаній, які не мають досвіду членства в бізнес-організаціях [5].

Згідно з дослідженням ПРООН щодо практики відповідального ведення бізнесу під час повномасштабної війни, проведеного в 2022-2023 роках, негативний вплив на права людини, що має вплив і на довкілля, і на здоров'я, був одним з найбільш поширених порушень під час діяльності бізнесу. Особливо це відбувається внаслідок обстрілів, коли хімічні речовини викидаються у воду чи ґрунт. Багато регіонів України зазнали руйнувань, у т.ч. мали місце інциденти на атомних електростанціях та об'єктах, енергетичній інфраструктурі (наприклад, танкери для зберігання нафти, нафтопереробні заводи, бурові платформи та газові об'єкти) і розподільних трубопроводах, шахтах і промислових об'єктах, а також підприємствах з переробки сільськогосподарської продукції [6]. Хоча були спроби залучення бізнесу до обговорення екологічної шкоди, спричиненої війною [7], загалом можна стверджувати, що війна не мала впливу на зміни в ставленні бізнесу до своїх обов'язків з екологічної перевірки. Тим не менш, дослідження виявило, що низка компаній бере участь у підрахунку збитків, завданих довкіллю, а також що вони надають розрахунки збитків, завданих їхнім об'єктам, для обґрунтування відшкодування згодом.

Хоча рівень екологічних та кліматичних політик суттєво відставав від практик найбільш відповідальних міжнародних та/чи європейських компаній, український бізнес почав враховувати, зокрема, питання зміни клімату у своїй діяльності, плануванні, внутрішніх політиках.

Для національних підприємств важливо буде поновити таку діяльність, продовжувати впроваджувати екологічні та кліматичні політики під час післявоєнного відновлення.

Таблиця 1

Кліматичні політики українських компаній до початку повномасштабних бойових дій

	Ціль кліматично і політики	Score	ESG-звітність	Інвестиції	Особливості	Розвиток низьковуглецевих бізнесів
ДТЕК	2040 (лише CO ₂)	1,2	Підхід до ESG-звітності висвітлений на веб-сайті, наявний окремий розділ річного звіту	3 млрд. грн у 2020 році (більшість на соціальні проекти)	«Чистий нуль» за рахунок уловлювання вуглецю	СЕС, ВЕС, промислові системи накопичення енергії, дослідження виробництва водню для власного споживання
Інтерпайп	На етапі визначення	1,2	Розроблені політики ESG	Інвестиції в електросталеплавильний метод виробництва	Відмова від мартенівського виробництва	Розглядається стратегія використання ВДЕ для власних потреб
Метінвест	2050	1,2	Наявна окрема ESG-частина річного звіту	400 млн. дол. на екологічну модернізацію активів	Розробка 10-річної дорожньої карти скорочення викидів CO ₂	Дослідження застосування водню
МХП	2030	1,2	Наявний звіт зі сталого розвитку	Інвестиції у біогазові потужності та енергоефективність	Річний звіт охоплює лише Score1 та 2 без згадки про скорочення непрямих викидів	Виробництво біогазу для власних потреб
АрселорМіттал	2050	1,2	Наявна часткова інформація на веб-порталі	600 млн. дол. екологічну модернізацію потужностей підприємства	Передбачено модернізацію доменних печей	Розглядається стратегія використання ВДЕ для власних потреб

Джерело: автори на основі даних компанії

Уже сьогодні міжнародні фінансові організації є суттєвим джерелом фінансування та їхня роль після закінчення повномасштабної війни навряд чи зменшиться. Водночас вони можуть надавати кошти уряду, який потім буде витратити його на урядові проекти та програми, наймаючи український бізнес, або фінансуючи компанії, що здійснюють діяльність в Україні напряму, що особливо стосуватиметься великого бізнесу. Українським компаніям потрібно звернути увагу на найпоширеніші вимоги, які висуваються до клієнтів міжнародними агенціями розвитку та іншими фінансовими інституціями.

З появою скорочення для екологічного «Е», соціального «С» та управлінського «G» критеріїв у вигляді «ESG» у звіті ООН в 2004 році [8] з кожним наступним роком воно набирало все більшої ваги як в публічному, так і в корпоративному дискурсах. Зростає також кількість рейтингових ESG-агентств, які відповідають за ведення окремих ESG-рейтингів (MSCI [9], Sustainalytics [10], S&P TruCost [12], CDP [12] (для ГО), ISS [13] тощо) і відповідне оцінювання світових компаній, удосконалюються системи такої звітності та послідовність розкриття ESG-інформації. Наразі для банківських та міжнародних фінансових установ, більшості інвесторів, корпоративні позиції партнерів в ESG-рейтингах є передумовою для налагодження співпраці.

Уся система ключових ознак зеленості бізнесу або його окремого проєкту демонструється у вигляді опису ESG-критеріїв у відповідному звіті.

ESG-критерії – це набір критеріїв, які допомагають зацікавленим сторонам зрозуміти, як конкретна організація/компанія управляє ризиками та можливостями, пов'язаними з екологічними (E), соціальними (S) та управлінськими (G) факторами, у т.ч. впливом на клімат, довкілля та соціум.

ESG-звіт (альтернативні назви – «Звіт щодо сталого розвитку» або нефінансова звітність) – це звіт компанії або організації щодо її ризиків, пов'язаних з екологічними, соціальними та управлінськими критеріями, методів управління ними та використання можливостей від них, а також впливом її операцій на довкілля та суспільство.

Ключовим завданням звітності є продемонструвати рівень кліматичної, екологічної та соціальної відповідальності компанії, що втілюється у вигляді прийняття відповідних рішень, турботі про соціальні складові (гендерна збалансованість, інклюзивність, підтримка вразливих груп населення тощо) та постійному удосконаленні власного корпоративного управління (методів контролю і забезпечення прозорості, шляхів підтримки корпоративної культури та стимулювання співробітників тощо). Водночас така звітність демонструє, наскільки добре питання впливу на клімат, довкілля та соціум інтегровані у корпоративне управління та менеджмент. Така звітність є одним з факторів привабливості та надійності компанії для багатьох IFIs, агенцій з розвитку, банків і приватних інвесторів. Кожна компанія обирає власний підхід до роботи з ESG-звітністю, фокусуючись на специфіці її діяльності та пріоритетах. Окремо варто зазначити, що деякі компанії можуть працювати виключно з ESG-звітністю, компоненти якої враховуються в стратегіях корпоративного або сталого розвитку.

Кожен ESG-критерій має власні індикатори/маркери, які зазвичай і розкриваються у відповідному звіті. Ці індикатори можуть відрізнятися залежно від тематики бізнес-діяльності або конкретного проєкту: для деяких підприємств буде більш важливим скоротити споживання води, для інших – закуповувати зелену електроенергію або більш ефективно використовувати ресурси. Пропонуємо деякі з ключових та актуальних ESG-індикаторів у таблиці нижче.

Таблиця 2

Індикатори ESG-критеріїв

Екологічний (E)	Соціальний (S)	Управлінський (G)
Викиди парникових газів	Безпека та охорона праці	Стандарти корпоративного управління/ Кодекс етики
Вуглецеємність продукції	Захист персональних даних	Управління ризиками
Викиди забруднюючих речовин в атмосферу	Права людини	Протидія корупції
Нарощення генерації ВДЕ	Підтримка громад	Аудит і компласнс
Поводження з відходами	Відсутність дискримінації, гендерна рівність та гендерний баланс топ-менеджменту	Політика відповідального підрядника
Наявність плану дій з декарбонізації	Навчання та підвищення кваліфікації працівників	Політика щодо сексуальних домагань
Використання водних ресурсів	Політика щодо винагородження понаднормової праці	Розкриття та пом'якшення потенційних конфліктів інтересів
Політики з впливу на біорізноманіття	Оплата праці співвідношення винагороди між генеральним директором і працівником	Тенденція до зниження плинності кадрів

ESG-звітність компанії може містити також звіт з корпоративної соціальної відповідальності (англ. corporate social responsibility), яка розкриває рівень врахування компанією різних соціальних проблем та передбачає здійснення внеску в їхнє вирішення своїми бізнес-операціями. Завдяки розкриттю своєї соціальної відповідальності компанія покращує власний імідж у суспільстві та просуває власний бренд. Особливо важливим це може бути для компаній, які у своїй діяльності змушені взаємодіяти з населенням на місцях. У рамках цієї концепції, компанія може запроваджувати найрізноманітніші соціальні програми, благодійні проєкти, волонтерські заходи, залежно від специфічних характеристик діяльності.

Однак, як заявила Робоча група ООН з питань бізнесу та прав людини, «основна проблема полягає в тому, що більшість фінансових суб'єктів не можуть пов'язати стандарти та процеси прав людини з критеріями ESG та інвестиційною практикою через брак розуміння того, як питання прав людини повинні бути відображені в соціальних критеріях, впливі на довкілля та управлінні» [14]. Також за спостереженнями, якщо права людини взагалі розглядаються, вони обмежуються частиною «S» ESG [15]. У червні 2024 року Робоча група ООН з питань бізнесу та прав людини представить звіт Раді ООН з прав людини щодо підходів фінансових установ, у т.ч. інвесторів, до ESG, на знак визнання їхньої «надзвичайної здатності впливати на компанії та поширювати впровадження Керівних принципів ООН». Звіт включатиме настанови для урядів, фінансових суб'єктів та інших щодо узгодження підходів ESG із Керівними принципами ООН [16].

У випадку, якщо компанія надає в ESG-звіті некоректну/неправдиву інформацію, це може сприйматись потенційним інвестором як випадок «відмивання зеленого фінансування». Іноді для перевірки (скрінінгу) правдивості наданої у звіті інформації інвестор може залучити третю

сторону, наприклад, відповідного аудитора. Розкриття інформації про ESG-критерії компанії або проекту є однією із ключових умов отримання зеленого фінансування, що має бути обов'язково врахованим під час розробки пакету заходів із відновлення України.

Одним із основних індикаторів «Е»-критерію є оцінка викидів ПГ від діяльності, портфелю або окремого проекту компанії та вуглецеємність її продукції або виробництва. Досягнення державою кліматичної нейтральності в рамках виконання урядом Паризької угоди неможливе без декарбонізації усіх секторів економіки, за розвиток і функціонування яких відповідає, в тому числі, бізнес. Ефективність та оперативність виконання державою своїх зобов'язань зі скорочення викидів парникових газів напряму залежить від практичного внеску бізнесу. Саме тому, відштовхуючись від національної стратегії з низьковуглецевого розвитку, а також специфіки бізнес-діяльності, компанії також приймають на своєму рівні відповідні цілі зі скорочення викидів від своєї діяльності та її декарбонізації загалом.

Ціль та шляхи її досягнення закріплюються у відповідному корпоративному Плані/стратегії із декарбонізації, який зазвичай описується в ESG-звіті. У цьому плані можуть бути закріплені цілі з кліматичної нейтральності (досягнення нетто-нуля викидів) компанії. Динаміка досягнення цілі відслідковується на регулярній основі (як правило, один раз на рік) та є доступною як для потенційних партнерів та інвесторів (у вигляді відповідної документації), так і для громадськості (у вигляді представлення цієї інформації на сайті компанії).

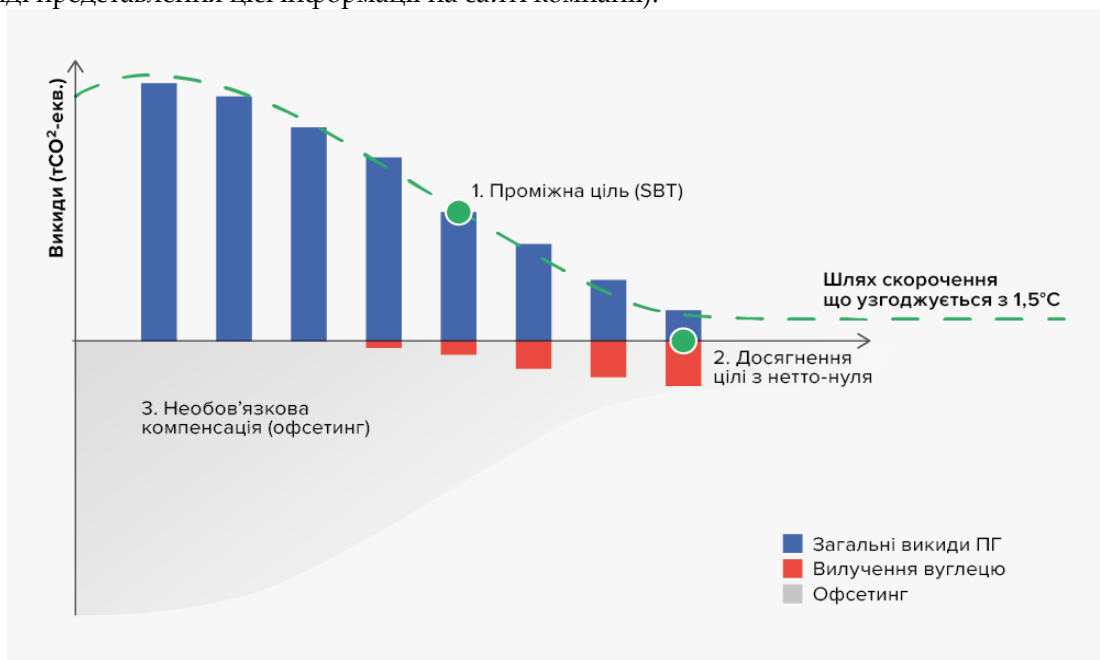

Рис. 1. Приклад запланованої траєкторії викидів компанії

Джерело: ClimateCo [17], переклад авторів дослідження

Ключовим в корпоративному плані з декарбонізації є виділення фінансових ресурсів на досягнення кліматичних цілей компанії та водночас дотримання її ESG-цілей. Приймаючи інвестиційне рішення, інвестори оцінюють перелік заходів та проектів, спрямованих на досягнення цих цілей та наявність фінансових ресурсів для цього в компанії. Компанії також можуть визначити той обсяг додаткового фінансування, який необхідно буде залучити для досягнення цілей зі скорочення викидів. У плануванні змін у функціонуванні компанії, зокрема щодо диверсифікації її діяльності та розвитку нових бізнесів, компанія має планувати динаміку змін у витратах, необхідну для досягнення встановлених кліматичних цілей.

Корпоративні цілі, встановлені у бізнес-плані, а також досягнення цілей ESG впливають на імідж компанії та свідчать про рівень її кліматичної відповідальності або її кліматичну позитивність/негативність. Кліматично позитивна/негативна компанія – це компанія, яка в результаті своєї діяльності приводить до зменшення кількості ПГ в атмосфері. Іншими словами, така компанія не лише встановлює ціль із досягнення кліматичної нейтральності, але й використовує додаткові заходи/технології/інструменти для усунення ПГ з атмосфери через модернізацію виробництва або спеціальні технології (DAC).

Досягнення цілі зі скорочення ПГ та реалізація корпоративного Плану/стратегії із декарбонізації неможлива без практичного вирахування викидів ПГ від діяльності/портфолію/проекту компанії. Задля поділу викидів ПГ від діяльності компанії на прямі та непрямі було створено систему класифікації Score 1, 2 та 3 (або Категорія 1, 2 та 3).

Score 1, 2 та 3 [18] – це вид класифікації різних типів викидів ПГ, які компанія продукує як під час власної діяльності, так і по всьому ланцюжку доданої вартості. Одним з джерел, де була закріплена класифікація, є Протокол про парникові гази 2001 року (англ. Greenhouse Gas Protocol), і сьогодні формує основу звітності про викиди ПГ за низкою міжнародних стандартів.

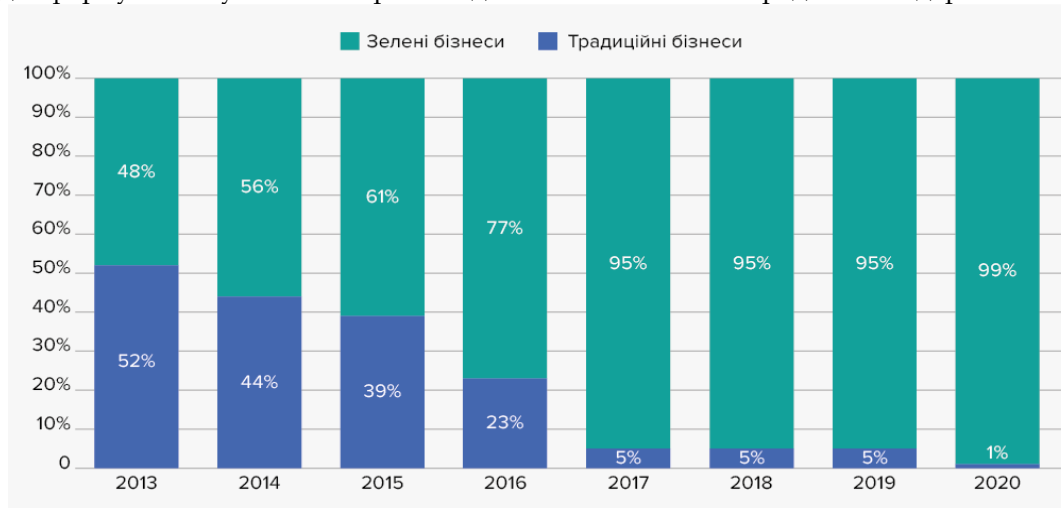

Рис. 2. Приклад розподілу капітальних витрат на зелені та традиційні бізнеси датської енергетичної компанії Orsted (2013-2020, млрд DKK)

Джерело: Orsted

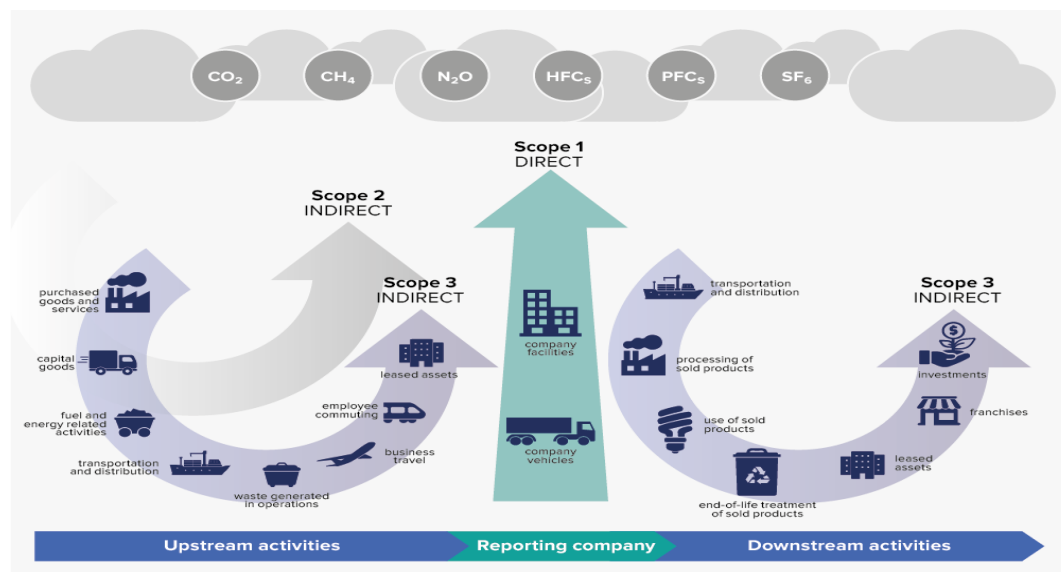

Рис. 3. Розподіл викидів ПГ між різними категоріями

Джерело: Greenhouse Gas Protocol

Обсяги викидів ПГ за категоріями залежать від діяльності компанії, наприклад, для нафтогазової компанії найбільшою буде Категорія 3, оскільки більшість викидів продукуватимуть споживачі, що використовують перероблені нафтопродукти і газ під час постачання енергії та тепла. Водночас для компанії, яка виробляє електроенергію, спалюючи вугілля, найбільшою буде Категорія 1, оскільки в цьому випадку компанія сама спалює викопне паливо, а споживачі не продукують викиди ПГ. Прикладом високих показників за Категорією 2 може бути компанія, яка виробляє метал за допомогою електродугових печей та закуповує вуглецеємну електроенергію в іншої компанії.

Отже, вимірювання викидів компанії, згідно з класифікацією Score 1, 2 та 3 відбувається на основі індикаторів, які представлено у таблиці 3.

Таблиця 3

Індикатори, які можуть продемонструвати скорочення викидів парникових газів за категоріями охоплення

Scope 1	
Охоплення	Індикатори
Прямі викиди ПГ: ті, які компанія продукує безпосередньо під час своєї діяльності (наприклад, під час роботи своїх генераторів, котлів або використання транспортних засобів)	викиди від спалювання викопного палива на місці (природного газу, дизельного палива, бензину, вугілля тощо); викиди в результаті хімічних реакцій або промислових процесів (наприклад, викиди від виробництва цементу або хімічного виробництва); викиди від використання певного роду обладнання (наприклад, холодильних систем); кількість корпоративних авто на двигунах внутрішнього згорання та інтенсивність їхнього використання
Scope 2	
Охоплення	Індикатори
Непрямі викиди ПГ від виробництва енергії, яку компанія купує в третіх осіб (електроенергія, опалення чи охолодження)	коефіцієнт середніх викидів у електромережі, від якої організація отримує електроенергію; частка ВДЕ у придбаному компанією балансі електроенергії.
Scope 3	
Охоплення	Індикатори
Інші непрямі викиди ПГ вгору та вниз по всьому ланцюжку доданої вартості: наприклад, викиди від виробництва закуплених матеріалів чи використання готової продукції споживачами.	викиди від поїздок працівників, бізнес-рейсів та іншої діяльності, пов'язаної з корпоративними подорожами; викиди внаслідок транспортування працівників на місце роботи та з нього; викиди, пов'язані з транспортуванням товарів і матеріалів від постачальників; викиди внаслідок транспортування продуктів до клієнтів або кінцевих споживачів; викиди, пов'язані з поводженням із відходами та утилізацією, включно з викидами від користування звалищами або спалюванням відходів; викиди від діяльності або частини роботи, переданої третім/стороннім постачальникам, наприклад, виробництво або логістика.

Варто зазначити, що цей перелік індикаторів не є вичерпним і залежить від особливостей бізнесу та сфери діяльності компанії. Натомість, прийняття компанією цілей і траєкторії з декарбонізації, згідно з класифікацією власних викидів за класифікацією Scope 1, 2, 3, можна порівняти з урядовими планами та зобов'язаннями щодо зниження викидів вуглецю, встановленими в НВВ. Хоча методологічний підхід до розробки плану з декарбонізації компанією та НВВ урядом є різним.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Отже, передумовою для формування системи ключових зелених індикаторів для бізнесу є положення національного законодавства та вимоги міжнародних інвесторів. Окрім того, на рівні бізнесу, так само як і на рівні уряду, є різні світові добровільні ініціативи ставши підписантом яких або доєднавшись до яких, бізнес отримує можливості покращити своє екологічне та кліматичне врядування та «озеленити» свою активність. Тому загалом система індикаторів для бізнесу є значно ширшою ніж для уряду.

Ключові зелені індикатори, які актуальні для бізнесу, об'єднані в рамках ESG-критеріїв, кожен з яких розкривається у відповідному ESG-звіті на регулярній основі. І хоча як ESG-звітність, так і загалом інтеграція певних індикаторів у свою бізнес-діяльність є добровільною для бізнесу, вони вже є одними із зелених критеріїв, які оцінює міжнародний інвестор, приймаючи інвестиційне рішення.

Для того, щоб ESG звітність була більш фаховою, регулярною і з урахуванням усіх законодавчих оновлень і змін як на національному, так і на міжнародному рівні, потрібно:

- створити відповідні відповідальні підрозділи, тобто сформувані архітектуру кліматичного урядування, або ж, як мінімум, найняти окремо відповідного експерта для координації напрямку ESG;
- залежно від джерела фінансування, уряд або міжнародна фінансова структура чи приватний інвестор, ознайомитись з їхніми вимогами та критеріями для отримання фінансування;

3. незалежно від розміру компанії, почати готувати ESG звітність або, як мінімум, E&S-звітність на добровільній основі;
4. стати частиною міжнародних ESG-рейтингів та докласти зусиль для щорічного покращення власної позиції в них;
5. встановити корпоративну ціль із декарбонізації свого бізнесу та почати оцінювати свої потреби щодо зниження вуглецевого сліду. В короткостроковій перспективі розпочати зі Score 1 та 2.
6. почати аналізувати вплив як бізнесу, так і конкретного проєкту на клімат та довкілля та розробити план із поступового пом'якшення цього впливу (розвиток корпоративної системи управління ризиками).
7. Інтегрувати ЦСР ООН у власні корпоративні політики та підвищувати власний імідж компанії через регулярне звітування про власний внесок у конкретні цілі;
8. запровадити процедури належної обачності щодо прав людини та довкілля (*англ. HREDD*).

ЛІТЕРАТУРА:

1. <https://bank.gov.ua/en/news/all/natsionalniy-bank-prezentuvav-politiku-schodo-rozvitku-stalogo-finansuvannya-na-period-do-2025-roku>
2. <https://www.undp.org/ukraine/publications/business-and-human-rights-ukraine-accelerating-sustainable-and-equitable-development-through-implementation-un-guiding>, P.84.
3. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2464>
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2020-%D1%80#Text>
5. OUTLOOK STUDY FOR UKRAINE ON ADVANCEMENT OF BUSINESS MEMBERSHIP ORGANIZATIONS AND BUSINESS DEVELOPMENT SERVICES. Analytical Report. Kyiv: United Nations Development Programme in Ukraine, 2022, 182 pages. P. 53.
6. UN warns of toxic environmental legacy for Ukraine, region, 4 July 2022. URL: <https://www.unep.org/news-and-stories/press-release/un-warns-toxic-environmental-legacy-ukraine-region>
7. The Ministry of Environmental Protection and Natural Resources of Ukraine, the State Environmental Inspection of Ukraine and the UN Global Compact called on business in Ukraine to document and report the facts of crimes against the environment caused by Russia's military aggression. URL: (<https://globalcompact.org.ua/news/%d0%b7%d0%b1%d1%96%d1%80-%d1%81%d0%b2%d1%96%d0%b4%d1%87%d0%b5%d0%bd%d1%8c-%d0%bf%d1%80%d0%be-%d0%b7%d0%bb%d0%be%d1%87%d0%b8%d0%bd%d0%b8-%d0%bf%d1%80%d0%be%d1%82%d0%b8-%d0%b4%d0%be%d0%b2%d0%ba%d1%96/>)
8. Звіт «Перемагають ті, хто турбується». The Global Compact. URL: https://www.unepfi.org/fileadmin/events/2004/stocks/who_cares_wins_global_compact_2004.pdf
9. ESG Investing: ESG Ratings – MSCI. – URL: https://www.sustainalytics.com/esg-data?utm_term=msci%20esg&utm_campaign=ESG&utm_source=adwords&utm_medium=
10. <https://www.sustainalytics.com/>
11. S&P Global Trucost | S&P Global. – URL: <https://pages.marketintelligence.spglobal.com/trucost-esg-analysis>
12. Scores – CDP. – URL: <https://cdp.net/en/data/scores>
13. ISS ESG Solutions. – URL: <https://www.issgovernance.com/esg/>
14. Taking stock of investor implementation of the Guiding Principles on Business and Human Rights – URL: <https://docs.un.org/ru/A/HRC/47/39>
15. https://www.ohchr.org/en/calls-for-input/2023/investors-esg-and-human-rights#_ftn4
16. https://www.ohchr.org/en/calls-for-input/2023/investors-esg-and-human-rights#_ftn4
17. The Role of Net-Zero in Corporate Strategy. – URL: <https://www.climeco.com/insights-library/the-role-of-net-zero-in-corporate-strategy/>
18. What are scope 1, 2 and 3 emissions? – URL: <https://www.deloitte.com/uk/en/issues/climate/zero-in-on-scope-1-2-and-3-emissions.html>

REFERENCES:

1. <https://bank.gov.ua/en/news/all/natsionalniy-bank-prezentuvav-politiku-schodo-rozvitku-stalogo-finansuvannya-na-period-do-2025-roku>
2. <https://www.undp.org/ukraine/publications/business-and-human-rights-ukraine-accelerating-sustainable-and-equitable-development-through-implementation-un-guiding>, P.84.
3. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2464>
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2020-%D1%80#Text>
5. OUTLOOK STUDY FOR UKRAINE ON ADVANCEMENT OF BUSINESS MEMBERSHIP ORGANIZATIONS AND BUSINESS DEVELOPMENT SERVICES. Analytical Report. Kyiv: United Nations Development Programme in Ukraine, 2022, 182 pages. P. 53.

6. UN warns of toxic environmental legacy for Ukraine, region, 4 July 2022. URL: <https://www.unep.org/news-and-stories/press-release/un-warns-toxic-environmental-legacy-ukraine-region>
7. The Ministry of Environmental Protection and Natural Resources of Ukraine, the State Environmental Inspection of Ukraine and the UN Global Compact called on business in Ukraine to document and report the facts of crimes against the environment caused by Russia's military aggression. URL: (<https://globalcompact.org.ua/news/%d0%b7%d0%b1%d1%96%d1%80-%d1%81%d0%b2%d1%96%d0%b4%d1%87%d0%b5%d0%bd%d1%8c-%d0%bf%d1%80%d0%be-%d0%b7%d0%bb%d0%be%d1%87%d0%b8%d0%bd%d0%b8-%d0%bf%d1%80%d0%be%d1%82%d0%b8-%d0%b4%d0%be%d0%b2%d0%ba%d1%96/>)
8. Звіт «Перемагають ті, хто турбується». The Global Compact. URL: https://www.unepfi.org/fileadmin/events/2004/stocks/who_cares_wins_global_compact_2004.pdf
9. ESG Investing: ESG Ratings - MSCI. - URL: https://www.sustainalytics.com/esg-data?utm_term=msci%20esg&utm_campaign=ESG&utm_source=adwords&utm_medium=
10. <https://www.sustainalytics.com/>
11. S&P Global Trucost | S&P Global. - URL: <https://pages.marketintelligence.spglobal.com/trucost-esg-analysis>
12. Scores - CDP. - URL: <https://cdp.net/en/data/scores>
13. ISS ESG Solutions. - URL: <https://www.issgovernance.com/esg/>
14. Taking stock of investor implementation of the Guiding Principles on Business and Human Rights - URL: <https://docs.un.org/ru/A/HRC/47/39>
15. https://www.ohchr.org/en/calls-for-input/2023/investors-esg-and-human-rights#_ftn4
16. https://www.ohchr.org/en/calls-for-input/2023/investors-esg-and-human-rights#_ftn4
17. The Role of Net-Zero in Corporate Strategy. - URL: <https://www.climeco.com/insights-library/the-role-of-net-zero-in-corporate-strategy/>
18. What are scope 1, 2 and 3 emissions? - URL: <https://www.deloitte.com/uk/en/issues/climate/zero-in-on-scope-1-2-and-3-emissions.html>

SYSTEM OF GREEN REQUIREMENTS, CRITERIA AND INDICATORS OF ESG STRATEGIES FOR BUSINESS DEVELOPMENT

ORIEKHOVA Tetyana, RIABCHYN Oleksii
Vasył' Stus Donetsk National University

This study provides an in-depth and comprehensive analysis of the environmental requirements, evaluation criteria, and key indicators that form the foundation of ESG (Environmental, Social, and Governance) strategies in contemporary business development. The research systematically classifies the green benchmarks and offers a detailed framework for understanding how businesses can embed sustainability into their operational and strategic agendas. A key finding reveals that while Ukrainian businesses have historically lagged behind international and European counterparts in implementing robust environmental and climate-related policies, recent years have witnessed a notable shift toward recognizing climate change as a strategic priority. Companies are beginning to incorporate climate considerations into their internal policies, decision-making processes, and long-term planning.

The study underscores that investors are no longer focused solely on financial performance; instead, they are increasingly evaluating the environmental and social commitments of companies. They assess not only the presence of ESG strategies but also the feasibility of such initiatives, the scope of implementation projects, and the availability of dedicated financial and organizational resources. Furthermore, transparency in ESG reporting and the alignment of disclosures with global standards are becoming critical investment criteria.

It is emphasized that ESG reports must be compiled on a regular basis, capturing essential green indicators that illustrate a company's ecological footprint and its progress toward achieving the United Nations Sustainable Development Goals (SDGs). These indicators serve as vital tools for both internal management and external stakeholders, offering a clear view of the environmental, social, and governance performance of a company.

Based on the analysis, the study offers several recommendations aimed at enhancing the quality and consistency of ESG disclosures in Ukraine. These include developing a national framework for climate governance, familiarizing businesses with funding eligibility criteria, initiating the process of ESG reporting in accordance with international standards, participating in global ESG ratings, and setting corporate decarbonization targets. Additionally, companies should begin conducting climate and environmental impact assessments, integrating SDGs into their strategic policies, and implementing human rights and environmental due diligence mechanisms. Adopting these steps will contribute to more responsible corporate governance, minimize ecological and reputational risks, and align Ukrainian business practices with global sustainability standards.

Keywords: ESG strategies, green indicators, ESG reporting, sustainable development, decarbonization